

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

III. Aliae dissidij huius caussae proferuntur. Synodus Alexandrina
Origenistas damnat, quos Theophilus ex Aegypto deturbat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

gressibus agnovisset; apud simplices quosdam & indoctos monachos, quos hæreseos huius affines esse sciebat, Anthropomorphitam se professus, Dioscorum cum fratribus in contraria esse secta monuit, & corpus Deo detrahente, Origenem sententia huius patronum secutos. In fraudem his sermonibus illecti boni homines Dioscorum, ipsiusque affectus vehementer averfati, invidioso Origenistarum nomine infamantes traduxerunt: cum eos è contrario averfarij, pauciores quidem numero, sed doctrina & usu rerum peritiores, Anthropomorphitas appellarent. Ita seditionibus inter se agitati conflabantur. At Theophilus privatas injurias persequens, Origenistarum tumultus obtendit, & Nitriæ occupato monte, Anthropomorphitis monachis arma subministrat, Dioscori monasterium incendit, qui cum fratribus abditis puteis vix ingruenti cladi se subduxit.

Polybius Rhinocorurorum Episcopus, Epiphanius discipulus, ipsiusque vitæ scriptor, tres duntaxat numerat Longos fratres, Heraclionis filios, qui Alexandria cum imperio præfuerat, Theophilo amicitia conjunctos, ab eoque in urbem è monasterio per fraudem deductos, majorem creatum ait Episcopum, alios Diaconos, & Ecclesiæ œconomos. Narrat deinde hoc munere per triennium functos, renitente Theophilo in pristinam solitudinem concessisse; agre id tulisse Theophilum, ipsosque communionem privasse; ad quam cum sese admitti frustra rogarent, Chrysofomum interpellasse ea sibi ut restitueretur; postulasse id à Theophilo Chrysofomum, nec impetrasse, eosque tandem Theophili censura liberasse: hinc exorta inter utrumque dissidia.

II. Igitur ad graviorem Dioscoro, ipsiusque focis conflandam invidiam, singulari verfuria Theophilus Origenistarum causam cum ipsorum causa conjunxit. Cum enim iam vulgo male audire sectatores Origenis intelligeret, clarissimosque partis illius consecratos à Nitriensibus Monachis subornatos produisse, Nitriamque præcipuum Origenismi domicilium haberi, cumque adversus eos ab Epiphano & Hieronymo instigaretur; non ejus defensores dogmatis, quod Deum incorporeum statuit, quodque ipse antea propugnauerat, & adhuc etiam pro vero habebat, vexare hujus doctrinæ gratia aggressus est, sed ipsis famosam Origenistarum appellationem vir acutus affinxit, quo Origenismi adversarios sibi demereretur, & adversum illos concitaret. Et levi sane argumento impositam illis Origenismi calumniam approbavit, eo scilicet quod sententiæ huius assertor esset Origenes, quæ corpoream à Deo molem segregat. Atque eo facilius id persuasit, quod ad eos, uti mox dicemus, confugisset Isidorus, quem acerrimum doctrinæ huius patronum fuisse iam supra ostendimus. Origenismi ergo causam postquam semel obduxit iracundiæ suæ, Origenistas omnes infectam necessum habuit: quamobrem referta hoc hominum genere Nitriæ ascetia perscrutatum, una cum Dioscoro Origenistas omnes illinc exturbasse verisimile est.

III. Sectinis, seu Nitriensibus monachis (utrovis enim modo vel à Nitria monte, vel à Secti regiancula dici possunt) alia etiam causa Theophili consciverat odium. Hunc inter & Petrum Alexandrinæ Ecclesiæ Archipresbyterum simulatas intercesserat. Hinc infensus Petro Theophilus admissam ab eo questus est ad mysteriorum communionem mulierem quamdam Manichæa lue infectam, priusquam nuntium hæresi remisisset. Factum fuisse id iuxta Ecclesiæ consuetudinem, & ex Theophili sententia, Petrus respondit, & testimonio confirmavit Isidori, supra à nobis memorati, viri gravis, & quem post Nestarii obitum ad Constantinopolitanam sedem evchere Theophilus studuerat. Hic graviter succensens utrumque Ecclesiæ expulit. Rem ita à multis narrari refert Sozomenus: at aliter à viro cum Monachis illis conversari solito accepisse se dicit; duas nempe causas habuisse Theophilum cur Isidorum infectaretur, aliam Isidoro & Petro communem, quod testificari recusassent Theophili sororem heredem fuisse scriptam; aliam Isidoro peculiarem, quod cum pauperum gereret curam, erogatas in eos pecunias Theophilo in extruendis Templis absumere volenti dare renuisset. Simile quid habet Palladius, seu quisquis scriptor est vitæ Chrysofomi, nam de Auctore non constat apud omnes; qui & alia multa congerit, quæ ab aliis præterita à nobis quoque prætermittentur. Gravissima vero hic est Anonymi cuiusdam, à quo Chrysofomi scripta est vita, quam in octavum Tomum Operum ipsius conjecit Savilius, & Symeonis Metaphrasta hallucinatio, qui Isidorum illum cum Isidoro Pelusiota confundunt: nisi forte priorem hunc Pelusiotam quoque fuisse dicat aliquis, cum Alexandrinus tamen vulgo dicatur. Sed Sozomenum audire pergamus. Expulsus Isidorus Sectin apud monachos concessit. Adit continuo Theophilum Ammonius, postulatque ut in communionem Isidorum admittat: tergiversante Theophilo instabat Ammonius, & quos sibi itineris socios adjunxerat; adeo ut perterrefaciendis aliis, & à se amovendis unum ex ipsis in carcerem detruserit Theophilus. Illum reliqui subsecuti in eandem custodiam fraude ingressi sese sponte incluserunt, quoad univeros dimississet. Cuius rei tanta apud eum fuit indignatio, ut cum præ quiete & monasticæ vitæ suæ

A diis reliqua omnia eos postputare sciret, his ipsos intercluserit, concitatis subdole diffidiis, turbata pace, & monasteriis igne ferroque vastatis. Addit Palladius oranti Ammonio & Isidori partes agenti ferreum torquem propriis manibus iniecisse Theophilum, pugnis maxillas & oculos contudisse, hac ingesta & repetita voce: *Heresice, anathematiza Origenem.* Vtut est, constat Episcoporum Synodum Alexandriae coegisse Theophilum anno Christi 399. damnatosque uno ore Origenistas à Nitria monte, ut supra narratum est, exegisse: accedente Imperatorum auctoritate, qui ex Ægypto ut pellerentur scriptis datis iusserant. Synodica huius Concilij Epistola fragmenta quædam in Epistola ad Menam Iustinianus servavit. Adijciunt ad superiora Georgius Alexandrinus, & Symeon Metaphrastes, finibus suis extortes monachos Alexandriam pervenisse, & miserabili eorum habitu ita commotam fuisse plebem, ut Theophilum latitantem ad necem deposceret, vixque Præfidis adhortationibus sedaretur. Digressi ex Ægypto Origenista Hierosolymam ad Iohannem urbis antistitem confugiunt, quem antea partibus suis faventem cognoverant. Sy-

Greg. A-lex. in vii. Chryf. c. 38. Anonym. c. 39. Sym. Met. in vii. Chryf.

vanam cum perperam appellant Georgius Alexandrinus, & alter Anonymus scriptor vita Chrysofomi, & Symeon Metaphrastes. Nam anno 386. in Hierosolymitano Throno sedisse Iohannem, obiisse vero anno 416. demonstrat Baronius: Hierosolymam autem anno 390. Origenista, ut dixi, confugerunt. Submissis continuo in Palaestinam legatis Prisco & Eubulo, Hierosolyma quoque & proximis locis eos expelli curat Theophilus, nusquam repugnante Iohanne. Horum conjecturam capimus ex Epistola 70. Hieronymi. Scythopolim Origenista numero circiter octoginta perveniunt. In his Diofcorus, Ammonius, Eusebius, Euthymius, Hierax, Isaci duo, & Isidorus. At cum ad Imperatorem Arcadium, & Archiepiscopum Iohannem delectos à Nitria Monachos, Origenistas infensos, aliosque Constantinopolim allegasse Theophilum accepissent, qui pro se causam dicerent, eodem ipsi ad diluendas Theophili accusationes, suasque res procurandas profecti sunt.

IV. Per idem tempus quo hæc agebantur delatus est in eas oras à Gallia Posthumianus. Narrat ille apud Sulpitium Severum fœdas Episcopos inter & Monachos concertationes intercessisse, quia congregati in unum sapienter decrevisse Synodis videbantur, ne quis Origenis libros legeret aut haberet, qui tractator sacrarum Scripturarum peritissimus habebatur; censuisse Episcopos, libros Origenis, quod sparsis huc illucque erroribus scaterent, penitus esse respuendos; contra pertendisse Monachos, quidquid inerat errorum, ab Hæreticis fuisse insertum; nec propter ea quæ in reprehensionem merito venirent, reliqua esse damnanda. Hinc ortam seditionem; ex quo contentiosum & pugnam cervicosorum Origenistarum ingenium arguas; qui cum Episcoporum auctoritate reprimi non possent, assumendum fuisse Præfectum, ab eoque in fugam coniectos Monachos ita dispersos esse, ut propositis Edictis nullibi consistere sinerentur. Addit postea: *Sed tamen si ve illud error est, ut ego sentio; si ve heresis, ut putatur, non solum reprimi non potuit multis animarum visionibus Sacerdotum, sed nequaquam tam late se potuisset effundere, nisi contentione crevissent.* Denique nec Episcoporum severitatem, nec Monachorum perduellionem probare se dicit. Quod mihi sane valde probatur iudicium; nam nimis severe in Origenistas à Theophilo consultum est; sed gravius tamen peccasse videntur Monachi à quibus tam præfracte Episcoporum auctoritas pessumdata est.

V. Anastasium interim summum Pontificem per Synodicam Epistolam rei gesta certior fecit Theophilus, ac alios item Episcopos, sed Epiphanium potissimum, ad quem scripsit in eam sententiam, se Origenis colubros Evangelico ense truncasse, & fœcundum Nitria Monachorum agmen contagione pestifera liberasse; iam vero esse operum ipsius Epiphaniij, Cyprios Episcopos congregare, & dare negotium, ut *Origenes nominatim, & nefaria heresis condemnaretur*; deinde vero Synodicas Epistolas ad se, & ad Iohannem Chrysofomum, aliosque Episcopos mittere; fuisse perlatum ad se Origenistas ex Ægypto dejectos navigasse Constantinopolim; curet igitur ut Italiae, & Pamphiliæ, vicinarumque Provinciarum Antistites operas suas ad extirpandum Origenismum conferant; virum aliquem industrium Constantinopolim mittat, qui illuc quæ gesta sunt referat; summam esse apud omnes in Ægypto ob profligatam haresim latitiam. Notari obiter velim iocularem Guidonis Carmelitæ errorem, qui Theophili verba, quibus Origenis colubros se Evangelico ense truncasse apud Epiphanium iactabat, perperam interpretatus, questum id fuisse scripsit Theophilum, quod membra sibi ferro truncarent Origenista, ut haberentur humiles & religiosi. Mox ut Synodicam Theophili Epistolam accepit Epiphanius, ad Hieronymum continuo remisit, aliamque adjecit de suo, in qua sic illum affatur: *Scito, fili charissime, Amalec usque ad stragem esse delectum, & in monte Raphidim erectum trophæum crucis. Etenim quomodo porrectis in altum Moysi manibus, vincebat Israël; sic Dominus confortavit famulum suum Theophilum, ut super altare Ecclesie Alexandrinae contra Origenem vexillum poneret, & impletur in ea quod dicitur: Scribe signum hoc, quia delebo funditus Origenis haresim à facie terre cum ipso Amalec.*

Quid. in Summa de Hæresib. in Hæres. Orig.